

## Disseny i adaptació curriculars

2015/2016

Codi: 101685

Crèdits: 6

| Titulació         | Tipus | Curs | Semestre |
|-------------------|-------|------|----------|
| 2500893 Logopèdia | OT    | 4    | 0        |

### Professor de contacte

Nom: Henar Gonzalez Fernandez

Correu electrònic: Henar.Gonzalez@uab.cat

### Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

### Prerequisites

Es recomana cursar paral·lelament l'assignatura optativa de quart curs "Comunicació i llenguatge oral en l'escola inclusiva".

### Objectius

Els objectius metodològics d'aquesta assignatura es desenvolupen amb estratègies que se centren en el treball dirigit, el treball supervisat i el treball autònom.

Els objectius a assolir són els següents:

1. Adaptar processos d'ensenyament- aprenentatge per donar resposta a les necessitats educatives específiques de l'alumnat en contextos de diversitat.
2. Conèixer el sistema educatiu i el currículum actual per poder establir el marc d'actuació davant les necessitats específiques d'aprenentatge.
3. Explorar diferents alternatives metodològiques per a donar resposta a les necessitats educatives específiques d'estudiants d'educació infantil i primària.

### Competències

- Assessorar equips escolars, assistencials i sanitaris en l'elaboració i l'execució de polítiques d'atenció i educació sobre temes relacionats amb la logopèdia.
- Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
- Comprometre's de manera ètica per la qualitat de l'actuació.
- Dissenyar i dur a terme els tractaments logopèdics, tant individuals com col·lectius, establint objectius i etapes, amb els mètodes, les tècniques i els recursos més eficaços i adequats, i tenint en compte les diferents etapes evolutives de l'ésser humà.
- "Exercir la professió respectant l'autonomia del pacient i els seus determinants genètics, demogràfics, culturals i econòmics; aplicar els principis de justícia social i comprendre les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació."
- Integrar els fonaments biològics (anatomia i fisiologia), psicològics (processos i desenvolupament evolutiu), lingüístics i pedagògics de la intervenció logopèdica en la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals
- Tenir una actitud d'aprenentatge estratègica i flexible.
- Treballar en equips intradisciplinaris i interdisciplinaris.
- Utilitzar les tècniques i els instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les al conjunt de la informació.

## **Resultats d'aprenentatge**

1. Analitzar la influència de l'escolaritat compartida sobre el desenvolupament d'infants que requereixen adaptacions curriculars.
2. Comprendre, integrar i relacionar nous coneixements fruit d'un aprenentatge autònom.
3. Comprometre's de manera ètica per la qualitat de l'actuació.
4. Descriure la influència del context i de la interacció social i dinàmica a l'hora d'avaluar les necessitats educatives especials i de dissenyar i planificar una intervenció.
5. Establir i enumerar criteris adequats per elaborar una adaptació curricular individualitzada.
6. Explicar al pacient tant les característiques del trastorn sofert com les diverses opcions terapèutiques, i respectar la seva opinió sobre aquestes opcions.
7. Explicar de manera contextualitzada les intervencions logopèdiques en el marc escolar tenint en compte el projecte educatiu de centre i el currículum comú de tot l'alumnat.
8. Explicar de manera crítica la repercussió de diferents models de política d'integració educativa en l'ús dels recursos públics del sistema educatiu.
9. Explicar el paper que té el currículum comú en l'àmbit escolar.
10. Explicar les necessitats educatives especials relacionades amb els trastorns de l'audició i la parla.
11. Explicar mètodes per afavorir el desenvolupament integral de les persones amb necessitats educatives especials a qui va dirigida l'actuació.
12. Tenir una actitud d'aprenentatge estratègica i flexible.
13. Treballar en equips intradisciplinaris i interdisciplinaris.

## **Continguts**

### **1-El context sistema educatiu**

-Sistema Educatiu.

-Les diferents etapes educatives.

### **2-Els fonaments del currículum**

-Els fonaments del currículum.

-Característiques del currículum.

### **3-El disseny i l'organització dels contextos d'ensenyament- aprenentatge**

-El projecte educatiu de centre.

-El projecte lingüístic.

-La programació anual de les diferents àrees, cicles i cursos.

-La programació de l'aula (Unitats didàctiques o de programació).

### **4-Condicions que comporten la necessitat de realitzar adaptacions curriculars i plans individualitzats (PI)**

-Necessitats Educatives Especials: Conceptes, tipus i causes.

-Dificultats d'aprenentatge relacionats amb l'audició i la parla.

### **5-Dimensions crítiques del disseny de les adaptacions curriculars i els PI**

-Criteris i indicadors per a diagnosticar necessitats educatives especials i determinar el tipus d'ajut .

-Estructura i instruccions per a l'elaboració d'un PI.

-Seguiment i valoració de l'aplicació d'un PI. Valoració de l'alumne.

## 6-Estratègies metodològiques i recursos per a l'atenció a la diversitat

- L'escola com a medi integrador. L'escola inclusiva.
- El paper del/ de la logopeda.
- Criteris per a organitzar la resposta a les diferents necessitats de l'alumnat.

## Metodologia

La metodologia emprada inclourà:

- Presentació, síntesi i explicacions per part del professor sobre continguts del temari.
- Anàlisi, discussions i treballs en grup i individuals sobre lectures d'articles, capítols de llibre i o vídeos.
- Projectió de vídeos, anàlisi de casos i experiències educatives inclusives.
- A partir de la presentació d'un cas amb NEE elaborar una proposta de les adaptacions necessàries del currículum i d'un pla individualitzat (PI).

Els objectius metodològics d' aquesta assignatura es desenvolupen amb estratègies que se centren en el treball dirigit, el treball tutoritzat-supervisat i el treball autònom.

## Activitats formatives

| Títol                                                      | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                  |
|------------------------------------------------------------|-------|------|-------------------------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>                                    |       |      |                                           |
| Presentació, síntesi i explicacions per part del professor | 36    | 1,44 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 |
| <b>Tipus: Supervisades</b>                                 |       |      |                                           |
| Tutories                                                   | 26    | 1,04 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                                    |       |      |                                           |
| Estudi personal i treball en equip                         | 84    | 3,36 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 |

## Avaluació

Evidència 1 (30%) : Presentació oral del treball grupal.

Evidència 2: (40%): Prova escrita: Consistirà en una prova de caire teòric amb preguntes de veritable o fals i una part pràctica amb la resolució d'un cas.

Evidència 3: (30%): Treballs pràctics: portfoli individual de lectures, on es plasmaran les reflexions de l'alumne entorn les lectures treballades a l'aula (15%) i presentació escrita del treball grupal. (15%).

El treball grupal consistirà en l'aprofundiment d'una estratègia/metodologia d'atenció a la diversitat d'entre les següents:

- grups reduïts
- tutoria entre iguals
- cotutoria
- grups variables

- grups interactius
- treball cooperatiu
- tertúlies dialògiques
- etc.

A l'inici de l'assignatura es proporcionarà als estudiants un guió de l'estructura del treball.

Es considerarà **no evaluable** l'alumne/a que hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes inferior al 40%.

L'assignatura es considera **superada** a l'alumnat que assoleixi una nota ponderada de curs de 5 o més punts.

Per a l'alumnat que no hagi superat l'assignatura i tinguin una nota de curs que com mínim sigui de 4 punts, es preveu un prova de reavaluació de les evidències d'aprenentatge amb puntuacions inferiors a 5 punts

### Activitats d'avaluació

| Títol                                   | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge                  |
|-----------------------------------------|-----|-------|------|-------------------------------------------|
| Elaboració d'un treball pràctic en grup | 30% | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 |
| Presentació oral del treball grupal     | 30% | 2     | 0,08 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12     |
| Prova escrita                           | 40% | 2     | 0,08 | 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11            |

### Bibliografia

GENERALITAT DE CATALUNYA (2008): Curriculum. Educació Infantil. Barcelona: Departament d'Ensenyament.

GENERALITAT DE CATALUNYA (2008): Curriculum. Educació Primària. Barcelona: Departament d'Ensenyament.

GISTAL(Grup d'Investigació sobre Sordeses i Trastorns en l'Adquisició del llenguatge)(2002)L' alumnat sord a les etapes infantil i primària. Criteris i exemples d'intervenció educativa.Bellaterra, Servei de Publicacions de la UAB.

-ECHEITA, G. (2006) Educación para la inclusión o educación sin exclusiones. Madrid: Narcea.

GINÉ, C. (coord.) (1996). Trastorns del desenvolupament i Necessitats Educatives Especials. Barcelona: UOC./Intervenció psicopedagògica en els trastorns del desenvolupament. Edició del 2000.

PUIGDELLÍVOL, I. (1992): Programació d'aula i adequació curricular. El tractament de la diversitat. Barcelona: Graó.

MACARULLA, I. SAIZ, M. (Coord)(2009) Bones pràctiques d'escola inclusiva. La inclusió d'alumnat amb discapacitat: un repte, una necessitat.Barcelona: GRAO (166)

MARCHESI, A. . [et al.] (1999): Desarrollo psicológico y educación. 3. Trastornos del desarrollo y necesidades especiales. Madrid:Alianza editorial.

### Bibliografia complementària

ALDÁMIZ M. i altres(2000) Com ens ho fem? Propostes per educaren la diversitat Barcelona: Grao nº 119.

A.A.V.V. (1993): Necesidades educativas especiales. Málaga: ediciones Aljibe.

ALVAREZ, L. SOLER, E. (1996): La diversidad en la práctica educativa: modelos de orientación y tutoría. Madrid: Editorial CCS. Col·lecció Campus 3.

AINSCOW, M. (1994): Necesidades especiales en el aula. Madrid: UNESCO-Narcea.

ARNAIZ, P., i LOZANO, J. (1996) Proyecto curricular para la diversidad. Psicomotricidad y lectoescritura. Madrid: Ed. CCS

CELA, J. [et al.] (1997): El tractament de la diversitat en l'etapa d'infantil i primària. Barcelona: Dossiers Rosa Sensat.

COLL, C. (1987): Psicología y currículum. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía-Laia.

EISNER, E.W. (1987): Procesos cognitivos y currículum. Una base para decidir lo que hay que enseñar. Barcelona: Martínez Roca.

FERRÁNDEZ, A. (Coord.) (1997): Didáctica general. Barcelona, UOC.

GARCIA PASTOR, C. (1995): Una escuela común para niños diferentes: la integración escolar. Barcelona: EUB.

GARCIA VIDAL, J. i GONZÁLEZ MANJÓN, D. (1998 3a edició): Evaluación e informe psicopedagógico. Una perspectiva curricular. Vol. I. Madrid: EOS.

GALLARDO, J.R. (1995, 2a edició): Manual de logopedia escolar. Un enfoque práctico. Málaga: Ediciones Aljibe.

GENERALITAT DE CATALUNYA (1996): Atenció a la diversitat a l'ESO: 50 idees per a l'acció. Barcelona: Departament d'Ensenyament.

GENERALITAT DE CATALUNYA (2003): L'ús del llenguatge a l'escola. Propostes d'intervenció per a l'alumnat amb dificultats

GIMENO, J. (1988): El currículum, una reflexión sobre la práctica. Madrid: Morata.

GIMENO, J. i PÉREZ, A. (1988): Comprender y transformar. Madrid: Morata.

GIROUX, H. A. i FLECHA, R. (1992): Igualdad educativa y diferencia cultural. Barcelona: Roure.

HANKO, G. (1993): Las necesidades educativas especiales en las aulas ordinarias. Barcelona: Paidós.

HEGARTY y otros (1998) Aprender juntos. La integración escolar. Madrid: Morata

GONZÁLEZ, D. (1993): Adaptaciones Curriculares: guía para su elaboración. Málaga: Aljibe.

LOPEZ MELERO, M. (1993) Lecturas sobre integración escolar y social. Barcelona: Paidós

LOUGHLIN, C.E.; SUINA, J.H. (1982): El ambiente de aprendizaje: diseño y organización. Madrid: MEC/Morata, 1987

LLUCH, X i SALINAS, J. (1996): La diversidad cultural en la práctica educativa. Madrid: M.E.C.

MINISTERIO DE EDUCACIÓN Y CIENCIA (1992): Adaptaciones curriculares. Madrid: MEC "Cajas rojas"

Monogràfic (1993b): Educar en la diversidad. Cuadernos de Pedagogía, 212.

Monogràfic (1998): Comprender la diversitat en educació. Educar, 22 i 23.

MUÑOZ, E. (1992): Desenvolupament curricular i educació en la diversitat. Barcelona: ICE-UAB.

MUÑOZ, E. i RUÉ, J. (Coords.) (1993): Educació en la diversitat i escola democràtica. Bellaterra: ICE-UAB.

PALACIOS, J. (1996): La adaptación en Andalucía. Sevilla. Junta de Andalucía.

PARDO, A.M<sup>a</sup>.I BARLET, X. (1990) Reflexiones sobre el trabajo con padres. Revista de Logopedia, Foniatría, Audiología, vol. 10, nº 1.

PÉREZ-CAMPANERO, M<sup>a</sup>. P. (1991): Cómo detectar las necesidades de intervención socioeducativa. Madrid: Narcea.

PUIGDELLÍVOL, I. (1998): La educación especial en la escuela integrada. Barcelona: Graó.

RUÉ, J. (1992): Què farem de la diversitat? Crònica d'Ensenyament, **43**, pp. 4-6.

RUÉ, J. i TEIXIDOR, M. (1991): Diversitat i agrupament d'alumnes. Bellaterra: ICE-UAB.

RUIZ I BEL, R. (1989): Adaptaciones curriculares individualizadas per als nens amb necessitats educatives especials. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

SANZ DEL RÍO, S. (1995): Integración de alumnos con Necesidades Educativas Especiales. Panorama Internacional. Madrid, Real Patronato.

STAINBACK, S. (1999): Aulas inclusivas. Madrid: Narcea.

UNESCO (1994): Declaración de Salamanca y Marco de Acción sobre Necesidades Educativas Especiales. París, UNESCO-MEC

UNESCO (1995): Las Necesidades Especiales en el Aula. Materiales para la formación de profesores. París: UNESCO.

WANG C.M. (1998): Atención a la diversidad del alumnado. Madrid: Narcea.